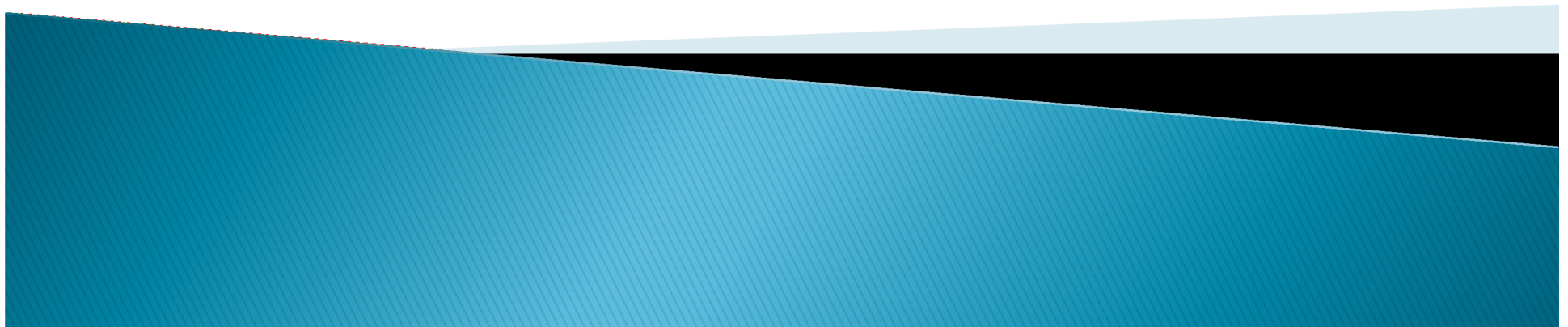
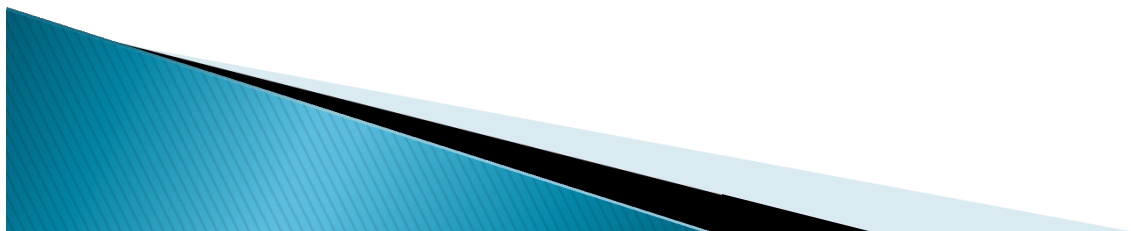

*Тема : Державна система
стандартизації в
Україні*

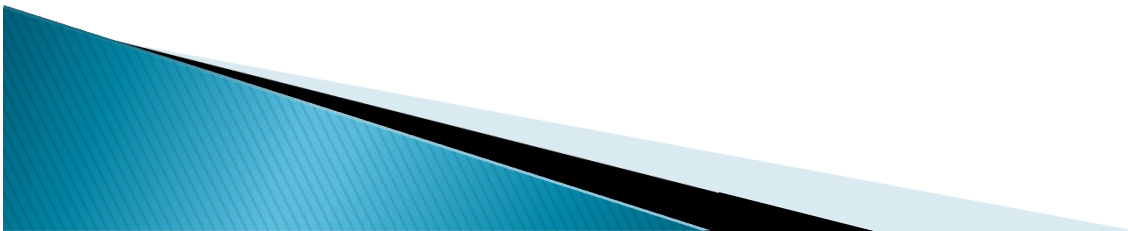

▶ План

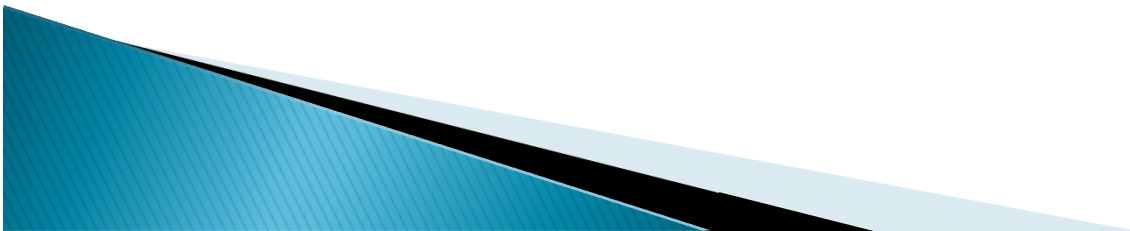
- ▶ 1. Національні системи стандартизації, основні завдання їх діяльності, концепції розвитку національної стандартизації й основні напрями діяльності.
- ▶ 2. Категорії та види нормативних документів, що регулюють питання стандартизації в Україні.

- ▶ Стандартизація –це діяльність із метою досягнення оптимального ступеня упорядкування в певній галузі шляхом установлення положень для загального і багаторазового використання реально існуючих або можливих завдань

- ▶ Мета стандартизації – оптимальне впорядкування об'єктів стандартизації

Стандартизація

```
graph TD; A[Стандартизація] --> B[Офіційна]; A --> C[фактична]; B --> D[Завершується випуском стандартів, еталонів або інших нормативних документів]; C --> E[Має поступовий розвиток ( грошові одиниці, закони та моральні норми); її успіхи сприяють культурному й економічному прогресу на всіх етапах цивілізації];
```

Офіційна

Завершується випуском стандартів, еталонів або інших нормативних документів

фактична

Має поступовий розвиток (грошові одиниці, закони та моральні норми); її успіхи сприяють культурному й економічному прогресу на всіх етапах цивілізації

Стандартизація

```
graph TD; A[Стандартизація] --> B[Національна]; A --> C[Міжнародна]; B --> D["Стандартизація, яка проводиться на рівні однієї конкретної держави"]; C --> E["Робота зі стандартизації, в якій беруть участь кілька країн"];
```


Національна

Стандартизація, яка проводиться на рівні однієї конкретної держави

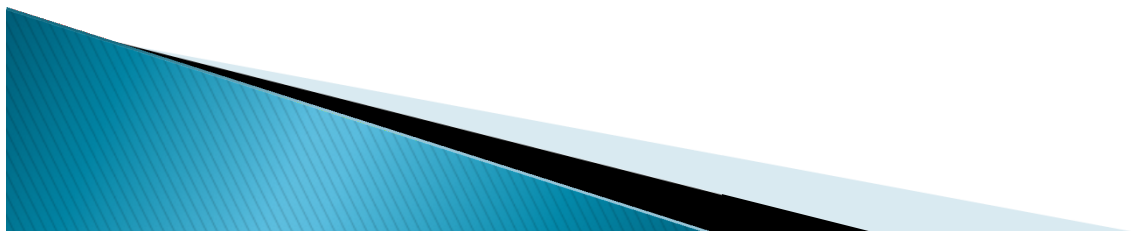
Міжнародна

Робота зі стандартизації, в якій беруть участь кілька країн

В Україні стандартизація має державний характер та спрямована на забезпечення;

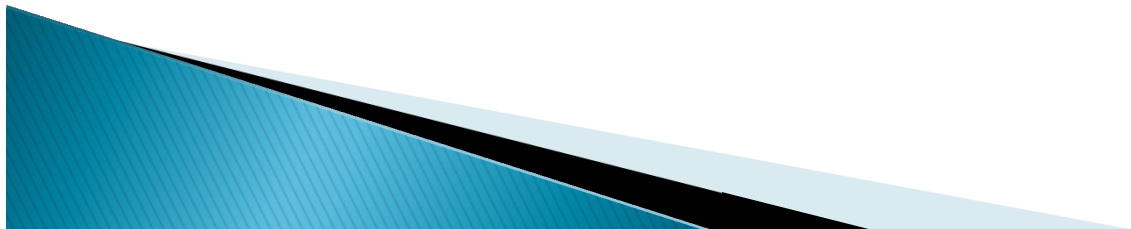
- ❖ Єдиної технічної політики;
 - ❖ Захисту інтересів вітчизняних виробників та споживачів продукції;
 - ❖ Економії всіх видів ресурсів;
 - ❖ Відповідності продукції світовому рівню якості та надійності;
 - ❖ Гармонізації національних нормативних документів зі світовими аналогами;
 - ❖ Відповідності вимогам нормативних документів законодавчим актам;
-

- ❖ Сприяння виходу української продукції на світовий ринок;
- ❖ Забезпечення уніфікації, сумісності та взаємозамінності продукції, її надійності;
- ❖ Безпеку народногосподарських об'єктів і запобігання аварій та техногенних катастроф з урахуванням ступеня ризику виникнення природних катаклізмів;
- ❖ Сприяння забезпеченню обороноздатності та мобілізаційної готовності країни.

Державна система стандартизації

1. Встановлює категорії, види стандартів, об'єкти стандартизації.
2. Визначає єдиний порядок розробки стандартів, їх викладення, побудову, оформлення, узгодження державної реєстрації, видання, впровадження.
3. Встановлюється система органів і служб стандартизації та порядок державного нагляду й відомчого контролю за впровадженням і дотримання стандартів.

▶ Національна система стандартизації України –

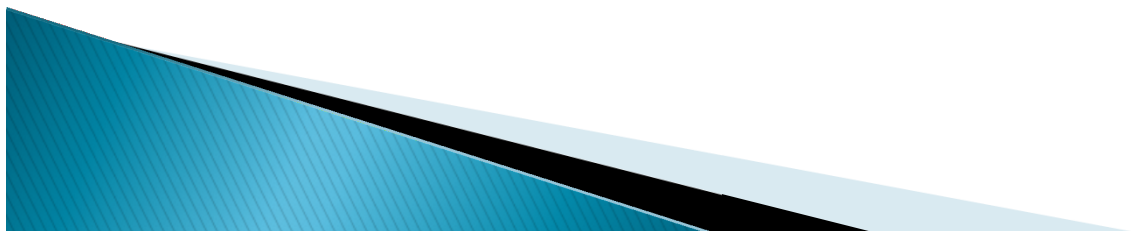
- ▶ Це система, яка визначає основну мету і принципи управління, форми та загальні організаційно–технічні правила виконання всіх видів робіт зі стандартизації. Вона являє собою комплекс взаємопов'язаних правил і положень, які регламентують організацію та порядок проведення робіт з усіх питань практичної діяльності в галузі стандартизації країни

- ▶ Правові основи стандартизації в нашій державі базуються на Законі України "Про стандартизацію" . Це важливий документ, який регулює відносини, пов'язані з діяльністю у сфері стандартизації та застосуванням її результатів. Положення Закону є обов'язкові до виконання всіма органами державної влади, суб'єктами господарювання незалежно від форми власності та видів діяльності, а також відповідними громадськими організаціями і суспільними об'єднаннями.

- ▶ **Головне завдання стандартизації – створювати системи нормативної документації, що визначають прогресивні вимоги до продукції.**

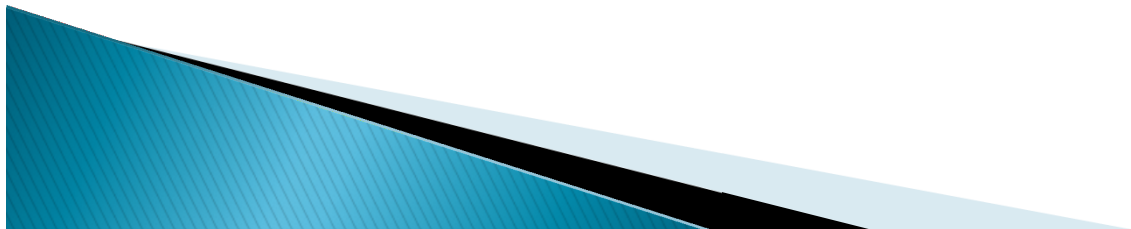

- ▶ **Об'єктом** виступає предмет (продукція, процес, послуга), який підлягає стандартизації.

- ▶ **Продуктом** стандартизації виступає нормативний документ – документ, що встановлює правила, загальні принципи або характеристики, що стосуються різних видів діяльності чи їх результатів.

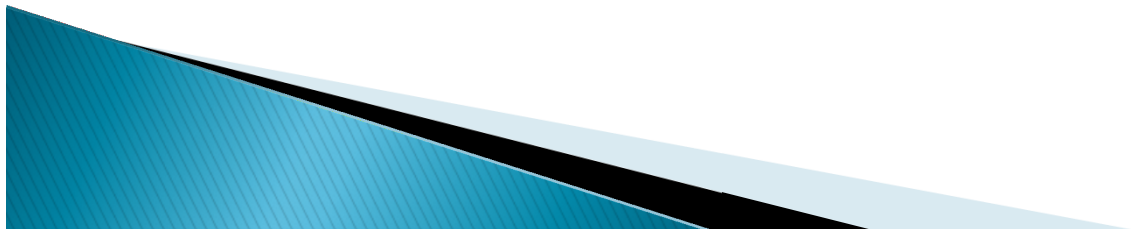

- ▶ У 1998р. Держстандартом України було розроблена “ Концепція розвитку національних систем стандартизації, сертифікації і акредитації ” , яка визначає завдання щодо актуалізації цілей і методів стандартизації і міжнародного співробітництва, гармонізації основної термінології з основними документами
- ▶ ISO, IES, COT.
- ▶ Нова концепція діяльності зі стандартизації знайшла відображення в Законі України
- ▶ “ Про стандартизацію ” в якому встановлено правові й організаційні основи стандартизації в Україні, спрямовані на забезпечення єдиної політики в цій сфері.

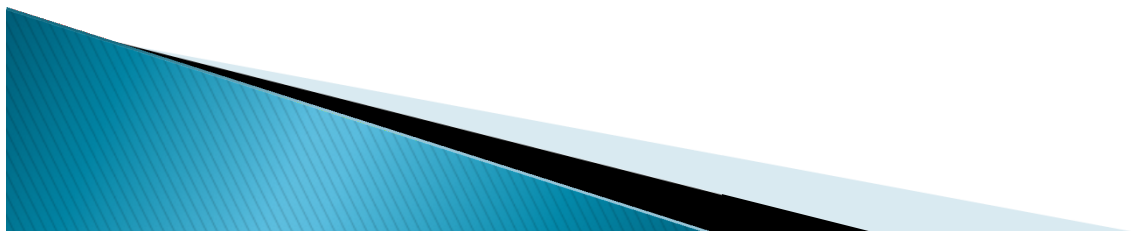

2. Категорії та види нормативних документів, що регулюють питання Стандартизації в Україні.

У процесі стандартизації виробляються норми, правила, вимоги, характеристики, що стосуються об'єкта стандартизації, які оформляються у вигляді нормативного документа.

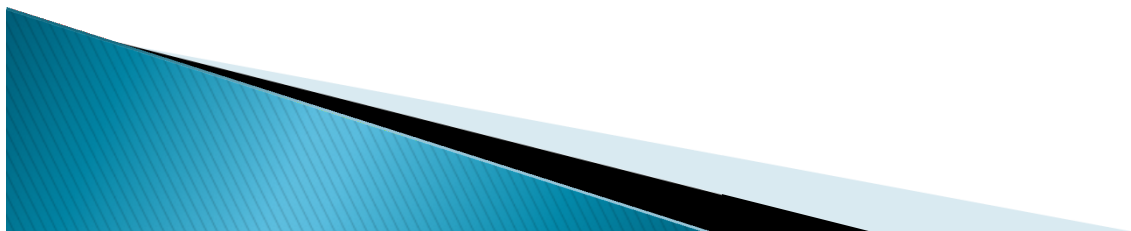

- ▶ **Нормативний документ** – це документ, що встановлює правила, загальні принципи або характеристики різних видів діяльності або їхніх результатів". Даний термін охоплює такі поняття як "стандарт", "кодекс усталеної практики", технічні умови.

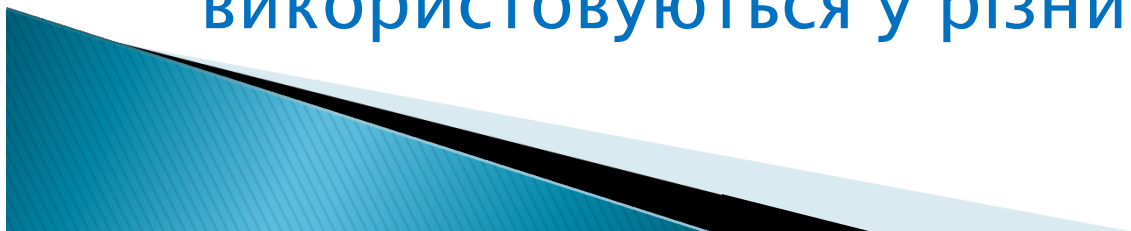

▶ **Стандарт**– документ, розроблений на засадах відсутності протиріч з істотних питань із боку більшості зацікавлених сторін і затвержений визнаним органом, в якому встановлено правила, вимоги, загальні принципи або характеристики, що стосуються різних видів діяльності чи їх результатів для досягнення оптимального ступення упорядкування в певній галузі.

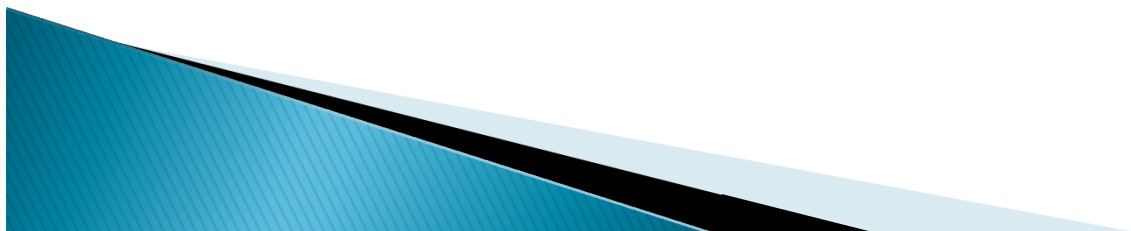
▶

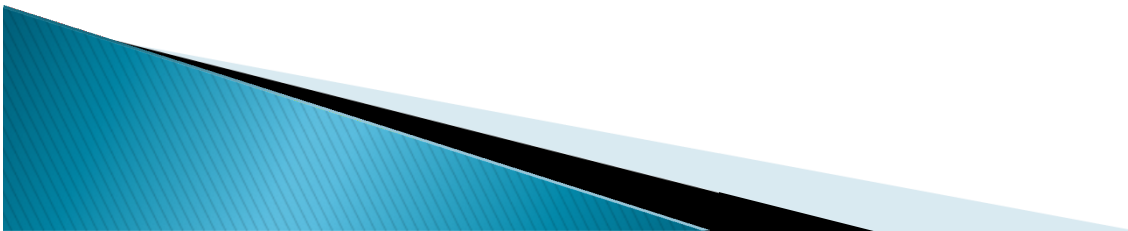
- ▶ Види стандарту– це фактично той зміст, що закладено в нього.
 - ▶ Види стандарті
- ▶ 1. Основоположні стандарти включають організаційно – методичні та загальнотехнічні положення для визначеної галузі стандартизації, а також терміни та визначення, загальнотехнічні вимоги, норми та правил
- ▶ 2. Стандарти на процеси встановлюють основні вимоги до послідовності та методів виконання робіт у процесах, що використовуються у різних видах діяльності

- ▶ та забезпечують відповідність процесу його призначенню.
- ▶ **3. Стандарти на методи контролю** – встановлюють послідовність робіт, способи й технічні засоби їх виконання для різних видів та об'єктів контролю продукції, процесів, послуг.
- ▶ **4. Стандарт на продукцію й послуги** встановлюють вимоги до груп однорідної або конкретної продукції та послуги, що забезпечують відповідність своєму призначенню.

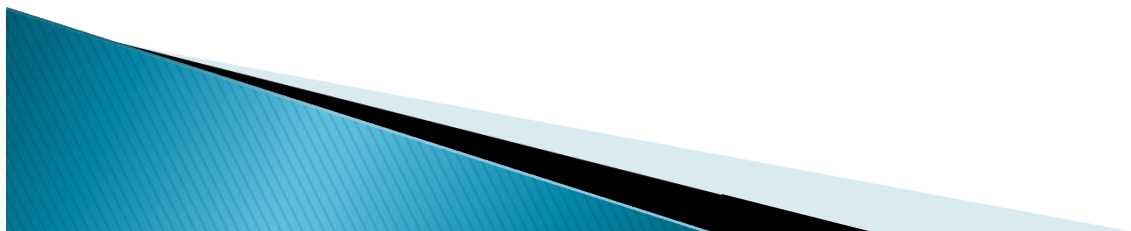

- ▶ **Групи стандартів на продукцію за видами**
- ▶ Перша – стандарти на загальні норми і вимоги, тобто стандарти, що не відносяться до якихось конкретних виробів.
- ▶ Друга – стандарти, що поширюються на певну продукцію або відносяться до певних видів виробів та їх якісних параметрів.

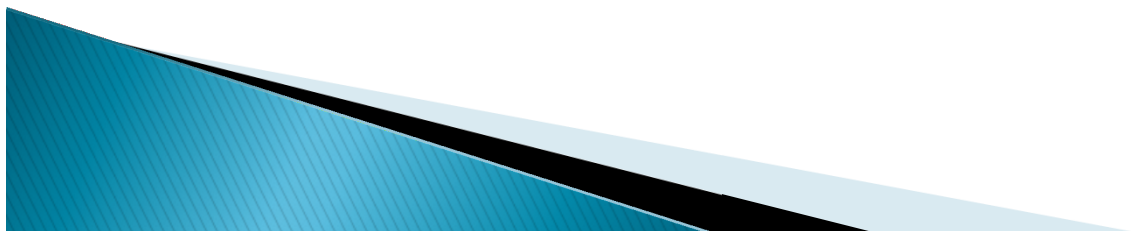

- ▶ Робота зі стандартизації проводиться в міжнародному масштабі, у межах групи країн, регіонів, окремої країни або галузі сільського господарства, об'єднання, підприємства.

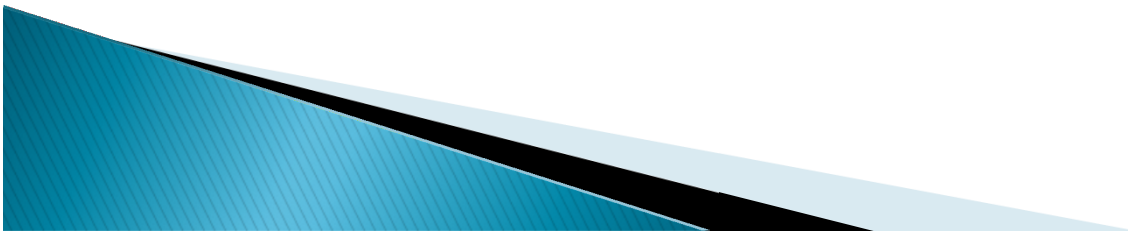
У міжнародній стандартизації участь є відкритою для відповідних органів усіх країн. Її результатом є міжнародні стандарти, використані для полегшення науково-технічних і торговельних зв'язків.

- ▶ **Міждержавна стандартизація** – це загальна система стандартизації, що використовується колом незалежних держав, які провадять погоджену політику в цій галузі.
- ▶ **Регіональна стандартизація** – стандартизація, участь у якій є відкритою для відповідних органів країн лише одного географічного або економічного регіону.
- ▶ **Національна стандартизація** здійснюється на рівні однієї конкретної країни.

- ▶ *Технічні умови* – документ, що встановлює технічні вимоги, яким повинні відповідати продукція, процеси або послуги. Технічні умови можуть бути стандартом, частиною стандарту або окремим документом.

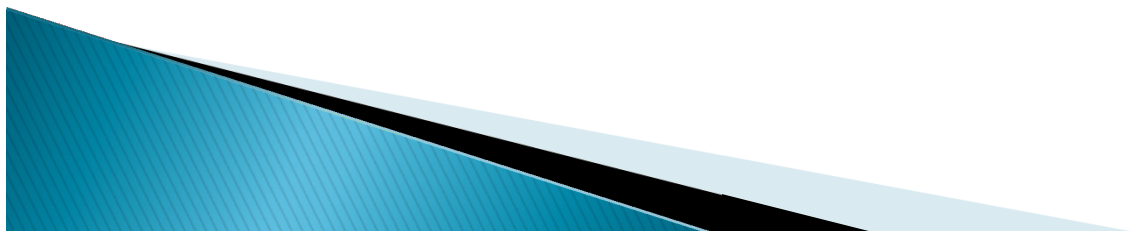
Категорії нормативних документів

Міжнародний стандарт (ГОСТ) – стандарт, прийнятий міжнародною організацією зі стандартизації.

- ▶ Регіональний стандарт – стандарт, прийнятий регіональною міжнародною організацією зі стандартизації.

- ▶ **Міждержавний**– це стандарт, прийнятий державами, що приєдналися до згоди про проведення єдиної політики в галузі стандартизації, метрології й сертифікації.
- ▶ **Національний**– це стандарт, прийнятий національним органом із стандартизації однієї країни.
- ▶ **За масштабами поширення стандарти поділяються на такі категорії: державний стандарт України (ДСТУ), галузевий (ГСТУ), стандарт підприємства (СТП), технічні умови України (ТУУ):**

- ▶ **Державний стандарт України (ДСТУ)** – головний нормативний документ зі стандартизації в країні, який належить безумовному виконанню органами виконавчої влади, усіма підприємствами та громадянами, на діяльність яких поширюється дія стандарту. ДСТУ затверджується Державним комітетом України зі стандартизації, метрології й сертифікації (Держстандарт України), а в галузі будівництва – Державним комітетом України зі справ містобудівництва та архітектури.

- ▶ **Галузевий стандарт (ГСТУ) затверджується міністерством (відомством). ГСТУ розробляють на продукцію, послуги за відсутності державних стандартів України чи у випадку необхідності встановлення вимог, що перебільшує чи доповнює вимоги ДСТУ. Галузевий стандарт не повинен перечити державному й підлягає безумовному виконанню підприємствами та організаціями, які входять у сферу управління органа, який затвердив його.**

- ▶ **Технічні умови (ТУ)** – нормативний документ, розроблений для встановлення вимог, що регулюють відносини між постачальником (розробником, винахідником) і споживачем (замовником) продукції, на яку відсутні державні чи галузеві стандарти (або в разі необхідності конкретизувати вимоги даних документів).
- ▶ Технічні умови бувають двох типів: ТУ, що є невід’ємною частиною комплексу нормативних документів на продукцію (вироби, послуги) і ТУ, що є самостійним документом.

- ▶ **Стандарт підприємства (СТП)**
затверджується та використовується тільки на конкретному підприємстві;
розробляється на продукцію (процеси, послуги), яку виготовляють (здійснюють, надають) тільки конкретні підприємства.
Стандарти підприємства не повинні суперечити обов'язковим вимогам державних та галузевих стандартів.
Технологічний процес, викладений у СТП, повинен забезпечити показник і вимоги безпеки, встановлені державними актами.
СТП не може порушувати ГОСТи.

- ▶ Якщо стандарт нормалізований зі стандартом ISO він позначається так:
ДСТУ ISO 9001–2001. Система управління якістю. Вимоги.

